

Vladimir Merćep

ZRELA SVEĆENIČKA LIČNOST

Ne može biti dobar svećenik tko nije dobar kršćanin, niti može biti dobar kršćanin onaj tko nije dobar čovjek. Nema pak zrela svećenika bez zrela kršćanina, niti zrela kršćanina bez zrela čovjeka. Ljudska zrelost — prema naučavanju Crkve — osnovni je zakon kršćanskoga života, više negoli je zahtjev svećeničkog zvanja. Premda kršćanstvo treba promatrati u njegovoj nadnaravnoj dimenziji, ipak ne smijemo zaboraviti da ga gledamo i u ljudskoj strani, osobito danas kad smo svi osjetljivi prema svemu što pomaže ostvarenju ljudskog savršenstva. Zato psihoafektivnu zrelost treba promatrati kao cilj osobnih i ljudskih nastojanja oko potpunog razvoja čovjeka, kao pretpostavku za bujan nadnaravni život, kao postignuće one kršćanske zrelosti na koju je sv. Pavao poticao Efežane da bi došli do dimenzije »zrela čovjeka, do mjere punine veličine Kristove« (Ef 4, 13). Iako je poziv na razvoj potpune, zrele ličnosti uvijek odjekivao u crkvenim dokumentima, on je ipak postao posebno brižan i inzistentan u posljednje doba, i to u skladu s najnovijim znanstvenim rezultatima.¹ Zato odgovor na taj poziv postaje nezaobilazan predmet svećeničke pedagogije i spiritualnosti.

¹ Usp. *Orientamenti educativi per la formazione al celibato sacerdotale*, Rim 1974, str. 25, br. 25. Taj dokument je izdala Kongregacija za katolički odgoj uz suradnju Biskupskih konferencija. Ovaj članak u biti je nadahnut njime.

No u čemu se sastoji svećenička zrela ličnost? Naime, budući da ona pretpostavlja ljudsku i kršćansku zrelost, prije negoli odgovorimo na to pitanje, reći ćemo nešto o ljudskoj i kršćanskoj zrelosti.

1. Ljudska zrelost

Treba odmah priznati da je ljudska zrelost vrlo složena stvarnost, koju nije lako opisati. Unatoč tome »treba ipak smatrati općenito zrelim — prema naučavanju Crkve — onoga čovjeka koji je ostvario svoje čovječje zvanje; drugim riječima, čovjeka koji je postigao spremnu i habitualnu sposobnost da radi slobodno (dakle čovjeka koji nije psihološki spriječen, primj. M.); koji je upotpunio svoje ljudske sposobnosti kreposnim navikama (možemo reći: onim krepostima koje ljudi opravdano cijene, kao što su dobrota srca, dobronamjernost, iskrenost, čvrstoća duha i postojanost, stalna briga za pravdu, uljudnost, finoća, ljubaznost itd.);² koji je postigao gospodstvo nad sobom i laku i habitualnu kontrolu svoje afektivnosti, osjetljivosti i emotivnosti; koji voli živjeti komunitarnim životom jer je spreman sebe darovati drugima; koji se angažira u svome zvanju stalno i smireno (dakle čovjek koji izvršava obveze i dužnosti svoga zvanja stalno i smireno, primj. M.)« itd.³ U jednu riječ, zreo je kao čovjek onaj »koji hoće dobro slobodno, svjesno i odgovorno sa svom svojom psihološkom i duhovnom osobnosti.«⁴ Prema Drugom vatikanskom saboru⁵ ta je zrelost neotuđivo pravo svih ljudi. Još više imaju na nju pravo i dužnost svećenici, jer Bog zove u svećeništvo čovjeka i ako netko nije čovjek, nije ni pozvan.⁶

Tu pak ljudsku zrelost treba postići u svim njezinim aspektima, osobito u afektivnom, jer se afektivnost smatra temeljnom dimenzijom neke osobe. Stoga bez ekvilibrirane afektivnosti nema zrele ljudske ličnosti. Afektivnost je pak »onaj sektor naše osobe na kojemu se rađaju i razvijaju skladni i neskladni odnosi s društvenim i zemaljskim stvarnostima. Ona je izvor radosti ili tuge, dopušta dijalog s drugima ili nas nagoni na povlačenje u se. Ona je izvor 'onih razloga koje razum ne spoznaje' prema Pascalovim riječima. Afektivnost nije nešto dovršeno. Može se reći da se nikad ne dolazi do potpune i savršeno zrele afektivnosti.«⁷ Danas se smatra da je afektivnost prisutna u dinamizmu svih psihičkih funkcija.⁸ I ona se može shvatiti na različite načine,⁹ npr. kao

² Usp. OT, br. 11; PO, br. 3.

³ *Orientamenti educativi . . .*, str. 20, br. 18.

⁴ *Ib.*, str. 21, br. 19.

⁵ GE, br. 11.

⁶ OT, br. 11; *Orientamenti educativi . . .*, str. 21, br. 19.

⁷ B. GIORDANI, *La vita affettiva della religiosa*, Rim 1971, str. 72—73.

⁸ C. BROWNING, *Religious and Love: a new Dimension?*, u *Rel. for Religions*, 27 (1968), str. 634.

sposobnost iskušavanja osjećaja uzbuđenja i ljubavi ili kao mogućnost ostvarivanja međusobnih odnosa.

Ako je afektivnost dobro usklađena, razum prevladava nad porivima naravi. Što je pak neka osoba afektivno manje usklađena, to je više njima podložna. Kod zrele osobe treba da dođe do emocionalne ravnoteže. Takva pak osoba posjeduje veliku sposobnost prilagođavanja: ona se vedro susreće sa svojim problemima, pred njima ne gubi glavu, odgovorno preuzima njihove poteškoće, smireno traži njihovo rješenje. Pomanjkanje prilagođavanja označuje prevlast negativne emotivnosti. Kažemo »negativne« jer svaka emotivnost nije negativna. Zaplakati — to će katkad biti krepost, izraziti svoje negodovanje, dužnost, strastveno se dati na ostvarenje životnog ideala znak je veličine — itd.

S afektivnošću je usko spojena i seksualnost, koju nije lako definirati.¹⁰ P. Ricoeur je smatra »za čovjeka problemom, a ne dadosti«.¹¹ Njemačka pak sinoda opisuje je kao nešto što određuje čitavu egzistenciju čovjeka, što razlikuje njegov način opstanka kao muškarca ili žene, što mu daje mogućnost raznih životnih iskustava, npr. da se afirmira kao muškarac ili kao žena, da osjeti nasladu, da pokaže ljubav svome partneru, da dođe do rađanja i odgoja djece itd.¹² Unatoč različitom shvaćanju seksualnosti, da »se može govoriti o zreloj osobi, seksualni nagon mora nadvladati dva tipična oblika svoje nezrelosti: narcizam i homoseksualnost, i doći do heteroseksualnosti«.¹³ Stoga, ako, na primjer, netko još masturbira, ako još nije seksualno zrelo, dosljedno — još nije psihološki zrelo čovjek.¹⁴ On mora doći do heteroseksualnosti, tj. da se njegov seksualni nagon odnosi prema drugome spolu. Kad on dođe do heteroseksualnosti, završio je prvi stadij svoga seksualnog dozrijevanja. No on mora doći i do drugoga, ako želi biti seksualno, psihološki zrelo: njegova ljubav mora postati dar, a ne traženje sebe, mora postati prihvaćanje drugoga, njegovo obogaćivanje, ona mora postati oblativna, altruistička. Takva ljubav je kadra stvarati spontane odnose, emocionalno se dominirati i ozbiljno angažirati. Obilježje oblativne seksualnosti donosi sa sobom osjećaj »biti jedan za drugoga«. Takva seksualna ljubav uključuje ne samo sposobnost darivanja već i primanja, sposobnost dati ljubav i primiti je, sposobnost, dakle: odgovoriti na ljubav. Kad netko dođe do takve seksualnosti, razumljivo je da on zadobiva visoku cijenu sebe,

⁹ Orientamenti educativi . . . , str. 21, br. 20.

¹⁰ R. ZAVALLONI — T. FRATINI, *Educazione sessuale nella scuola*, Rim 1974, str. 13.

¹¹ *Ib.*

¹² Usp. F. BÖCKLE, *Chiesa e sessualità*, u *Concilium* (tal. izd.) 10 (1974), str. 174—175.

¹³ *Orientamenti educativi . . .*, str. 22, br. 21.

¹⁴ T. GOFFI, *Etica sessuale cristiana*, Bologna 1972, str. 50.: Masturbacija kod odrasla čovjeka može biti znak njegova povratka mladenačkom narcističkom stanju. O toj knjizi vidi kritiku: Dott. Mons. P.C.L., *Un libro di Mons. Tullio Goffi scardina l'etica naturale e cristiana*, u *La Chiesa viva*, (1973), br. 17, str. 6—9; br. 18, str. 7—9.

cijelog svog bića. Ona mu postaje nešto uzvišeno i veliko. Da bi se pak došlo do te zrele seksualnosti, potrebno je neprestano boriti se, jer svakog časa treba praviti izbor između raznih nagnuća koja se međusobno protive: bez sukoba, odricanja ili poteškoća ne dolazi se do takve seksualnosti! Dosljedno, ne dolazi se do zrele ljudske ličnosti bez autokontrole, autodiscipline, gospodstva nad sobom, sposobnosti da netko sebe drži u vlasti: jer treba neprestano stavljati u red ono što se u nama stalno mijenja, a to su naša nagnuća, naše želje, naše misli, naša htijenja. Svašta nam dolazi u pamet, ali ako smo zreli ljudi, moramo tu zbrku staviti u red, moramo unutrašnji naš svijet kontrolirati, disciplinirati ga, tako da u njemu dođe do hijerarhijskih odnosa, tj. da se sve ostalo pokorava razumu.

Ne smije se zaboraviti da je dinamička struktura nečije osobe tako uređena da u njoj stalno dolazi do unutrašnjih sukoba i napetosti. Ta osoba dolazi do svoje ljudske zrelosti preko postupnog i progresivnog usklađivanja snaga koje se u njoj sukobljuju. To pak stalno usklađivanje znači autokontrolu, autodisciplinu. Preko nje se zadovoljava nekim nagnućima, a druga se potiskuju. Stoga u dinamizmu svake ljudske osobe koja želi sazrijeti nužno je uključeno asketsko vježbanje u najuzvišenijem smislu riječi, nužno je uključeno odricanje.

2. Kršćanska zrelost

Kršćanski odgoj, na koji kršćanin kao Božje dijete po krštenju ima pravo, mora nas dovesti do kršćanske zrelosti. Ona se pak ostvaruje putem postupnog rasta u vjeri, ufanju i ljubavi, preko klanjanja Bogu kao Ocu, napose pak putem liturgijskog života, putem neprestanog rasta u Kristu i sudjelovanja na razvoju njegova Otajstvenog tijela.¹⁵ Stoga se kršćanin nikad ne osjeća dovoljno preobražen u svojem duhu: on mora neprestano usavršavati stvaranje i otkupljenje u sebi, u drugim ljudima i u zemaljskim realnostima. Drugim riječima, mora neprestano rasti u svojoj ljudskoj i kršćanskoj dimenziji; koliko je moguće, mora je razvijati kod drugih i u zajednici kojoj pripada. On se, dakle, mora razvijati u vertikali i u horizontali. A budući da se kršćanin mora neprestano razvijati u sve tri dimenzije — da se tako izrazim (prema Bogu, sebi i prema ljudima) — čini se da nije moguće ustanoviti kad je netko kršćanski zrela ličnost. Unatoč tome obično se tvrdi da je moguće uvidjeti da li je neka osoba ostvarila na sebi obrise zrele kršćanske ličnosti.¹⁶

Takva osoba u prvome redu mora biti ljudski zrela ličnost, mora biti zrela kao čovjek. Ako to nije, nije zrela ni kao kršćanin. Zato psihoafektivnu uravnoteženost treba pronaći i u zrele kršćanina: ona je

¹⁵ Usp. *Orientamenti educativi* . . . , str. 24, br. 24.

¹⁶ *Orientamenti educativi* . . . , str. 24, br. 24.

preduvjet za zreli kršćanski život. Ta pak psihoafektivna uravnoteženost dobiva veliku pomoć od kršćanskoga života. Na afektivnost, naime, koja je temeljna dimenzija ljudske zrelosti — utječu ne samo naravni već i nadnaravni činioči: da smo kršteni, uvršteni u Kristov život, da smo pod utjecajem darova Duha Svetoga, da slušamo Božju riječ, da pripadamo jednoj bratskoj zajednici — Crkvi, u kojoj čovjek ima velike mogućnosti za razvijanje svoje ljubavi prema Bogu i bližnjemu, dakle, za razvijanje afektivnosti.

Da netko bude kršćanski zreo, mora dovesti do zrelosti i svoju seksualnost. Pri promatranju seksualnosti kršćanska pedagogija ima svoj pogled i svoje vrednovanje. Ona promatra seksualnost kao Božje djelo, kao realnost koja se ne iscrpljuje u tijelu, u spolnim organima, već obuhvaća ljudsko biće u njegovoj cjelini, kao realnost koja ima odlučujuću ulogu u ljudskome razvitku — od fizičkog sazrijevanja do moralnoga, kao realnost koja se ostvaruje u osobnom susretu. Upravo zbog tog susreta osobe sa osobom, seksualni ljudski odnošaj razlikuje se od životinjskoga odnošaja.¹⁷ Proživljavanje pak kršćanske seksualnosti uređuje nadnaravna krepost čistoće: »Krepost koja uređuje vršenje seksualnosti jest čistoća, naravna krepost, koja u kršćanina postaje nadnaravna krepost. Kršćanska čistoća je posvećujuća prema mjeri u kojoj sudjeluje na nadnaravnome redu. Teološki dinamizam, dajući novu i uzvišeniju svrhu kreposti čistoće (naravne, primj. M.) mijenja njezinu narav (*la cambia di natura*): ona je Božji dar zbog koga volja postaje kadra da ne samo potiskuje seksualne želje, već da ih radije usklađuje u cijelu kršćansku ličnost.«¹⁸ A kako nadnaravna kršćanska krepost mora urediti seksualnost kršćanina (a ta krepost isključuje želje, misli i čine protiv čistoće), slijedi da nema kršćanske zrele seksualnosti, nema kršćanski seksualno zrela čovjeka, pa — dosljedno — ni kršćanski zrele osobe, ako nije postigla nadnaravnu krepost čistoće. Budući da je ta krepost dar neba, treba je isprobiti poniznom molitvom. Stoga zrela kršćanska seksualnost nužno uključuje čovjeka molitve. Budući pak da svaka zrela seksualnost znači otvaranje prema drugome, nesebičnu ljubav prema njemu, aktivno uvrštavanje u život zajednice itd., razumljivo je da se ona može ostvariti u ženidbi i u djevičanstvu.

Kao što je kod ljudske zrelosti potrebna autokontrola, ona je isto tako potrebna i kod kršćanske zrelosti. Nju zahtijeva život u Kristu prema riječima sv. Pavla: »Mi propovijedamo Krista rassetoga« (1 Kor 1, 23). Stoga se i sljedbenik Kristov mora rasseti. Rasseti se pak znači mrtviti svoje neuredne strasti da bi se kršćanin mogao upriličiti Kristu. Putem tog mrtvljenja, te askeze, ostvaruje se autokontrola nad samim sobom. Budući pak da se ona zbiva iz ljubavi prema Kristu, koja iz dana u dan treba da bude sve žarča, ta ljubav djeluje da se žrtve koje se prave

¹⁷ Ib., str. 26, br. 27.

¹⁸ Ib., str. 27, br. 26.

gotovo i ne osjećaju: ljubav, kako se zna, biva zanesena, fascinirana svojim idealom tako da joj sve što čini da bi ga dostigla ili zadržala izgleda malenim i neznatnim.

3. Svećenička zrelost

Svećeniku nije dovoljno da bude zrela kršćanska ličnost. On mora postati i zrela svećenička ličnost. Budući da se svećeništvo, kako naučavaju Drugi vatikanski sabor¹⁹ i zadnji dokument o celibatu,²⁰ razlikuje od običnog kršćanina ne samo »stupnjem« već »bitno«, jer je svećeništvo sakrament, koji se bitno razlikuje od krštenja prema naučavanju Tridentskog sabora,²¹ zato ono nužno dovodi do posebne svećeničke spiritualnosti, koja, naravno, uključuje i posebnu svećeničku zrelost: »Svećenički poziv traži ljudsku i kršćansku zrelost (. . .). Tu specifičnu svećeničku zrelost treba tražiti u onome po čemu se svećenik razlikuje od običnog kršćanina, tj. u njegovu jedinstvenom odnosu prema Kristovu tijelu, prisutnom u Euharistiji, koja je počelo i izvor spasonosne crkvene zajednice i u njegovoj misiji spasenja (dakle, propovjednika Božje riječi, ispovjednika, voditelja duša, zagovornika, isposnika itd., primj. M.). Svećenik je 'Božji čovjek uzet između ljudi', i njegova se spiritualnost kreće između dva pola: Boga i ljudi. Odnos između ta dva termina nije u znaku dileme — ili Bog ili ljudi, već u znaku jedinstva. Stoga, ako svećenik želi da bude što uže sjedinjen s ljudima, mora živjeti što dublje sjedinjen s Bogom.«²² Da bi pak to ostvario, mora za vrijeme svoga svećeničkog odgoja prijeći od nezrelosti dječastva do zrelosti odrasla čovjeka, od narcizma, homoseksualnosti, eventualnih masturbacija do oblativnoga duha; mora prijeći od običnog nezrelog kršćanskoga života do zrela kršćanstva, tj. do »dubokog i jakog života vjere, ufanja i ljubavi u Kristu«.²³ Stoga, prije nego uđe u treću godinu teologije (jer se danas filozofija uči zajedno s teologijom i studij teologije proširio se na šest godina!), bogoslov bi trebao da riješi svoje vjerske probleme i da duboko proživljava kreposti vjere, ufanja i ljubavi. Zato talijanska Biskupska konferencija — oslanjajući se na *Ratio fundamentalis* — daje sljedeću uputu odgojiteljima u bogoslovijama: »Mladić koji ulazi u teologiju da bi se pripremio za polaganje ruku, treba da je već sazreo u prethodnom i temeljnom kršćanskom stajalištu, naime da slijedi Krista kao Učitelja života, i to da ga traži i sluša u Crkvi.«²⁴

¹⁹ LG, br. 10.

²⁰ *Orientamenti educativi . . .*, str. 11, br. 7.

²¹ Usp. DS, 1771, 1773—1774, 1776.

²² *Orientamenti educativi . . .*, str. 28—29, br. 30.

²³ *Ib.*, str. 29, br. 30.

²⁴ »Il giovane che entra nel corso teologico per disporsi all'imposizione delle mani deve aver maturato il suo impegno cristiano pregiudiziale e fondamentale di seguire Cristo come Maestro di vita, ricercandolo e ascoltandolo nella sua Chiesa« (Conferenza episcopale italiana, *La preparazione al sacerdozio*, Rim 1972, str. 61, br. 96.).

Ako bogoslov ne bi bio spreman slušati Crkvu, crkveno učiteljstvo, kad poučava u vjeri, moralu i disciplini, ne bi mogao odgovorno nastaviti teološki studij. »Bilo bi, naime, iluzorno i opasno«, nastavlja spomenuta konferencija, »angažirati se u formaciju pastoralne spiritualnosti (koja je neobično egzigentna prema Drugom vatikanskom saboru, primj. M.) prije negoli netko posjeduje izvjesna i temeljna kršćanska stajališta — izraz i razvoj krsnog angažiranja, koji uvjetuju i podržavaju svaki daljnji izbor i zvanje. Iskustvo pokazuje da mladi nisu u stanju prihvatiti zahtjeve i razloge odgoja za svećeničku službu, ako još postoje otvoreni problemi vjere i neodlučnost s obzirom na temeljni kršćanski poziv.«²⁵

Od kršćanske zrelosti treba pri svećeničkom odgoju doći do »svećeničke zrelosti, tj. do što intimnijeg sudjelovanja na proročkom, posvetiteljskom i pastirskom poslanju Krista svećenika. Svećenička zrelost uključuje i potencira ljudsku i kršćansku zrelost, ali je ujedno i nadilazi; ona traži da se izaruje u čitavome njegovu ljudskom i kršćanskom, pa — dosljedno — i u samom afektivnom, seksualnom i djelotvornom životu.«²⁶

Ne smije se zaboraviti da celibatarski život ne priječi normalan razvoj afektivnosti, on ga, štoviše, prema crkvenom naučavanju pretpostavlja.²⁷ Svećenik je čovjek-kršćanin, zreo čovjek i zreo kršćanin, koji je pozvan da na poseban način očituje i izrazi sposobnost ljubavi u djevičanstvu. Ta ljubav nužno traži da bude zreo u ljudskoj i Božjoj ljubavi. Zbog svoga celibata svećenik može biti na potpuniji način Božji čovjek, tj. onaj koji je dopustio da ga Krist posve osvoji i da samo za nj živi. Djevičanska ljubav, veli Crkva, pozivlje ga da posve posjeduje Boga i, dosljedno, da ga izaruje i daje u njegovoj cjelovitosti.²⁸ Ta pak ljubav mora biti obilježena apostolskim nastojanjem. Zato treba da se očituje u srdačnosti koja je neophodno potrebna da bi ljudi mogli prihvatiti duhovnu pomoć što im je pruža.

Zrela svećenička afektivnost nužno traži i zrelu seksualnost. Isključivi način kojim svećenik izabire djevičanstvo da se preko njega intimnije sjedini s Bogom, određuje i njegove dužnosti, osobito posebno predanje Bogu i bližnjemu. Tko je izabrao djevičanstvo i time odlučio isključivo sudjelovati na Kristovu svećeništvu mora imati, prema crkvenom naučavanju,²⁹ životnu normu da neprestano napreduje u ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Ako pak ne napreduje u toj ljubavi, ne odgovara svome pozivu.

²⁵ »Sarebbe infatti illusorio e pericoloso impegnarsi nella formazione di una spiritualità pastorale prima di possedere alcuni atteggiamenti cristiani permanenti e fondamentali — espressione e sviluppo dell'impegno battesimale — che condizionano e alimentano ogni ulteriore scelta e vocazione.

L'esperienza prova che i giovani non sono in grado di recepire le esigenze e le motivazioni della formazione al ministero sacerdotale se esistono problemi di fede ancora aperti e indecisione intorno alla vocazione fondamentale cristiana.« (Ib.)

²⁶ *Orientamenti educativi* . . . , str. 29, br. 30.

²⁷ *Ib.*, br. 31.

²⁸ *Ib.*, str. 30, br. 31.

²⁹ *Ib.*, br. 32.

Poznato je da naravno oćinstvo potiće u ljudskom srcu velike i uzvišene stvari, kao što su duh nesebićnosti, preuzimanje teških odgovornosti, sposobnost ljubavi i predanja, koja nadilazi svaku žrtvu, susret s konkretnim i svagdašnjim poteškoćama, zabrinutost za budućnost itd. Sve se to ostvaruje i u duhovnom oćinstvu. Stoga su isključivo darivanje Kristu i žar općenitog pastoralnog oćinstva oćiti znakovi zrele svećenićke seksualnosti.

Budući da svaka uravnotežena afektivnost i svaka zrela seksualnost zahtijevaju autokontrolu, ona mora doći do izražaja i kod zrele svećenika, ona čak mora doći do još većeg izražaja: »Mladi (tj. oni koji se spremaju u svećeništvo, primj. M.) morat će se uvjeriti da neće moći hoditi teškim putem (svećeništva, primj. M.) bez posebne askeze, koja nadvisuje askezu drugih vjernika, a svojstvena je kandidatima svećeništva.«³⁰ Ta askeza, ta autokontrola mora zapovijedati porivima naravi koji neprestano nastaju na nov i nepredviđen način. Ona nužno dovodi kod djevićanskih osoba do prinošenja sebe samoga Gospodinu kroz cijeli život. Stoga taj prinos, jednom izvršen na dan dakonata, neće nikad prestati, već ga treba stalno, nužno i budno obnavljati pred raznim simpatijama, osjetnom ljubavi i strastvenim ćuvstvima³¹: »Kod svake napasti«, opominje P. Voillaume, »sjetite se da je to normalna stvar. U toj zgodi znajte sve staviti u pitanje pred Bogom i znajte da Isus od vas traži da izaberete njega, ponovno njega, kao jedini predmet svoje ljubavi (. . .). Kod svake krize u rastu afektivnosti mora odgovoriti neko otkriće jednog novog aspekta našeg prijateljstva s Kristom.«³² Kao što se u braku treba svaki dan obnavljati u veselom odricanju sebe i svoje sebićnosti, do toga treba da isto tako dolazi i kod celibatarske ljubavi. Samo na taj način mogu se nadvladati razne poteškoće, koje s vremenom nužno nastaju, do kojih dovodi također životna monotonija, pa i sama ljudska narav.

Zaključak

Iz svega onoga što smo ovdje rekli slijedi da Crkva (jer smo se uglavnom poslužili njezinim mislima) ne opisuje toćno zrele svećenićku fizionomiju. Radije je ostavlja u nekoj dinamićkoj perspektivi, jer je svaka osoba nešto posebno i jedinstveno na svijetu. Ali, ako bismo pokušali, bar u bitnim potezima, opisati nećije zrele svećenićke nalićje, mislim da bismo trebali u njemu pronaći slijedeće crte: toćno, savjesno i vedro vršenje staleških dužnosti, prožeto ljudskim krepostima, osobito srdaćnošću, gospodarenjem nad svojom afektivnom i seksualnom sferom, isključivo, svagdašnje i veselo darivanje Kristu, žar općenitog pastoralnog oćinstva i neprestani rad na svojem duhovnom usavršavanju.

³⁰ Ib., str. 8, br. 2.

³¹ Ib., str. 31, br. 33.

³² Nav. prema T. GOFFI, nav. dj., str. 125.

REIFE PRIESTERLICHE PERSONLICHKEIT

Zusammenfassung

Man kann nicht ein reifer Priester sein, wenn man nicht ein reifer Christ ist und man kann nicht ein reifer Christ sein, wenn man nicht ein reifer Mensch ist.

In Anlehnung an die Lehre des Zweiten Vatikanischen Konzils (*Optatum totius, Presbyterorum ordinis, Gravissimum educationis*) und vor allem an die Instruktion »*Orientamenti educativi per la formazione al celibato sacerdotale*«, die voriges Jahr von der Kongregation für die katholische Erziehung in Zusammenarbeit mit den bischöflichen Konferenzen herausgegeben wurde, behandelt der Autor im ersten und zweiten Teil des Artikels menschliche und christliche Reife als die Voraussetzung für die priesterliche Reife, mit der er sich im dritten Teil beschäftigt.

Die oben angeführten Dokumente der Kirche gehen nicht im einzelnen auf die Physionomie der reifen priesterlichen Existenz ein, sondern sie begnügen sich, auf ihre offene und dynamische Perspektive hinzuweisen.

Der Autor hebt einige Grundzüge der priesterlichen Reife hervor, wie z. B. die Ausgeglichenheit im sexuellen und affektiven Bereich, die berufliche Pflichttreue, die Grosszügigkeit im Umgang mit den Menschen, die volle Hingabe zu Christus im Dienst an den Mitmenschen.